

บทที่ 5

ทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์เน ฮอเนย์

(Karn Horney, 1885 - 1952)

Horney เป็นนักจิตวิทยาหญิงชาวเยอรมัน แนวความคิดของ Horney มาจากทฤษฎีของฟรอยด์เป็นส่วนใหญ่ แต่ตัดบางส่วนออกไปและเพิ่มเติมบางส่วน Horney มีความเห็นขัดแย้งกับฟรอยด์ในเรื่องต่อไปนี้

1. Penis envy ตามแนวความคิดของ ฟรอยด์ penis envy หมายถึงการที่เพศหญิงเกิดความอิจฉาเพศชายที่มีอวัยวะเพศที่ผู้หญิงไม่มี และเป็นเหตุให้ผู้หญิงมีบุคลิกภาพที่ขัดแย้งและแตกต่างไปจากเพศชายซึ่ง Horney มีความเห็นว่า การที่ผู้หญิงมีลักษณะด้อยกว่าเพศชายมิได้เกิดจากความอิจฉาเพศชายดังที่ฟรอยด์เห็น แต่เป็นเพราะสภาพสังคมทำให้ผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชายมานานแล้ว ทำให้ผู้หญิงขาดความมั่นใจ และอีกประการหนึ่งสภาพร่างกายของเพศหญิงก็อ่อนแอกว่าผู้ชาย ทำให้ทุกอย่างเหมือนผู้ชายไม่ได้

2. Oedipus complex ฟรอยด์เชื่อว่าเป็นความขัดแย้งในเรื่องเพศระหว่างเด็กกับพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกัน แต่ Horney แย้งว่า ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับพ่อแม่เกิดจากความวิตกกังวลในเรื่องที่เด็กถูกทอดทิ้ง การได้รับความเอาใจใส่ดูแลมากเกินไป และการถูกลงโทษไม่ใช่ความขัดแย้งเรื่องเพศ

3. Aggression (ความก้าวร้าว) Horney แย้งว่ามีได้มีมาแต่กำเนิด แต่เป็นการแสดงออกเพื่อป้องกันความปลอดภัยของตนเอง

4. Narcissism ฟรอยด์อธิบายว่าเป็นความรักตนเอง ทำให้คนทำทุกอย่างเพื่อตนเอง แต่ Horney แย้งว่าไม่ได้เกิดจากความรักของตนเอง แต่เกิดจากการประเมินค่าตนเองเกินความเป็นจริง เนื่องจากความวิตกกังวล

Horney มีความเชื่อสอดคล้องกับฟรอยด์ในเรื่อง Repetition, compensation, id, ego, superego และ anxiety

หลักสำคัญของทฤษฎี

บุคลิกภาพเกิดจากแรงผลักดันของความวิตกกังวล มนุษย์เกิดมาด้วยความรู้สึก
เดียวดายและช่วยตนเองไม่ได้ สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความวิตกกังวล (Anxiety) ขึ้น

ความวิตกกังวลเกิดจากความรู้สึกว่าความมั่นคงปลอดภัยถูกก่อกวน ความ
สัมพันธ์กับพ่อแม่ทำให้เด็กถูกคุกคามความปลอดภัย เป็นพื้นฐานแรกของความวิตกกังวล
(Basic anxiety) ความวิตกกังวลทำให้เด็กมีลักษณะต้องการชมคนอื่น หรือตรงกันข้ามคือ
ยอมอยู่ใต้คำสั่งของผู้อื่น นอกจากนี้อาจทำให้พัฒนาความคิดต่อตนเองไปในลักษณะที่ไม่ตรงกับ
ความจริง สูงส่งเกินไป ทั้งนี้เพื่อชดเชยความรู้สึกมีปมด้อย บางทีเด็กอาจทำตัวให้คนอื่น
รัก ใช้อำนาจ ถ้าไม่ได้ความรักจะหาทางออกโดยรู้สึกเป็นศัตรู เอาเปรียบผู้อื่น มีการ
แข่งขันสูงและต้องการเอาชนะ บางคนหันความก้าวร้าวเข้าหาตัวคุณเอง ความวิตก
กังวลช่วยให้เด็กหาประสบการณ์แบบลองผิดลองถูกว่าวิธีไหนจะทำให้ตนลดความวิตกกังวล
ได้ ก็จะใช้วิธีนั้นบ่อยๆ วิธีที่ไม่ได้ผลก็จะเลิกไป บางคนหาวิธีลดความวิตกกังวลไม่ได้
ทำให้มีภาพพจน์ที่ผิดเกี่ยวกับตนเอง และจะสร้างความต้องการผิดๆ นั้นขึ้นเพื่อลดความวิตก
กังวลที่มีอยู่ ความต้องการในลักษณะนี้เรียกว่า neurotic needs เนื่องจากไม่ใช่หนทาง
ที่จะแก้ปัญหาคความวิตกกังวลได้จริงๆ

Neurotic needs มี 10 อย่างด้วยกันคือ

1. The neurotic need for affection and approval

ความต้องการความรักและการยอมรับ ความต้องการแบบนี้ทำให้คนเราทำตาม
ความเห็นของผู้อื่น สะเทือนใจต่อการถูกปฏิเสธหรือไม่ได้รับการต้อนรับ

2. The neurotic need for a "Partner" who will take over one's life
ความต้องการมีคู่ครองที่จะเป็นหลักให้พึ่งพาอาศัย เนื่องจากกลัวการถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว

3. The neurotic need to restrict one's life within narrow borders
ความต้องการที่จะจำกัดตนอยู่ในวงแคบ ไม่มีการเรียกร้องมากมาย พอใจในสิ่งเล็กๆ น้อยๆ

4. The neurotic need for power

ความต้องการมีอำนาจ ทำให้ขาดความนับถือผู้อื่น

5. The neurotic need to exploit others

ความต้องการทำลาย เอาเปรียบผู้อื่น มีการแข่งขันสูง

6. The neurotic need for prestige

ความต้องการ การยกย่องสรรเสริญ

7. The neurotic need for Personal Admiration

ความต้องการให้ใคร ๆ ชื่นชมตนเอง

8. The neurotic ambition for personal achievement

ความต้องการในสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตสำหรับตนเอง ทำให้พยายามเอาชนะตนเอง พยายามสร้างความสำเร็จใหม่ ๆ

9. The neurotic need for self-sufficiency and independence

เกิดจากความผิดหวังในการพยายามหาความรัก จึงแยกตัวเองออกจากคนอื่น ต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง เป็นอิสระจากผู้อื่น ปฏิเสธการผูกพันกับสิ่งต่าง ๆ

10. The neurotic need for perfection and unassailability

ความต้องการความสมบูรณ์แบบที่คิดได้ ทำให้กลัวการทำผิดหรือถูกวิจารณ์ คอยสำรวจข้อบกพร่องของตัวเองและแก้ไขก่อนที่ผู้อื่นจะพบ

Neurotic need เหล่านี้ทำให้เกิดความขัดแย้งในใจ (inner conflict) ขึ้น เป็นขบวนการที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เนื่องจากความต้องการเหล่านี้ไม่มีที่สิ้นสุด ยิ่งได้มากก็ยิ่งต้องการมากขึ้นอีกเรื่อย ๆ เพราะไม่สามารถลดทอนความวิตกกังวลที่แท้จริงได้ นอกจากนี้ neurotic need บางอย่างขัดแย้งกันเอง เช่น ความต้องการอิสรภาพไม่สามารถจะหามาได้เต็มที่เพราะในขณะเดียวกันก็ต้องการความรักด้วย จึงทำให้มีอิสรภาพได้ไม่เต็มที่ ทำให้รู้สึกขัดแย้งเหล่านี้เป็น unrealistic ต่อมา Horney แบ่ง needs 10 อย่างออกเป็น 3 พวก ด้วยกันคือ

1. Moving toward people เช่น Need for love
2. Moving away from people เช่น need for independence
3. Moving against people เช่น need for power

ทุกคนจะมี need ดังกล่าว เพราะทุกคนมีความวิตกกังวล และ need เหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อมีความวิตกกังวล สำหรับคนปกติจะมี need ในลักษณะ neurotic น้อยกว่าคนผิดปกติ เพราะคนปกติสามารถแก้ปัญหา conflict ที่เกิดขึ้นจาก need เหล่านี้ได้ดีกว่า ถ้าเด็กได้รับการดูแลอย่างดีจะมี conflict น้อย ถ้าเด็กถูกทอดทิ้งจะมี conflict มาก และเป็นปัญหาของสังคมอย่างไม่ต้องสงสัย